

Ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukilain päivitys

25.10.2023
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Erityisasiantuntijat
Emmi Simonen ja Sara Vänttinen

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ

Tausta 1/4

- Vähäpäästöisten ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukien **tavoitteena on uudistaa ajoneuvokantaa nykyistä vähäpäästöisemmäksi**.
- Erilaisten vaihtoehtoisilla käyttövoimilla kulkevien ajoneuvojen hankintaa on tuettu vuodesta 2018 alkaen.
- Tukea myönnetään yksityisille henkilöille ja oikeushenkilöille sekä yksityisille elinkeinonharjoittajille.
- **Voimassa olevan lain** (vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivan ajoneuvon hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta annettuun lakiin (1289/2021, jäljempänä ajoneuvojen hankinta- ja muuntotukilaki) **mukaan hankintatukea voidaan myöntää sähkö- ja kaasukäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintaan**.
  - Sähkökäyttöisten henkilöautojen ja henkilöautojen muuntamisen tukien hakuaika päättyi vuoden 2022 lopussa, rahoitus yht. noin **38 milj. euroa.**
  - Sähkö- ja kaasukäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintatuen hakuaika päättyy vuoden 2024 lopussa, rahoitus yht. **13 milj**. **euroa.**

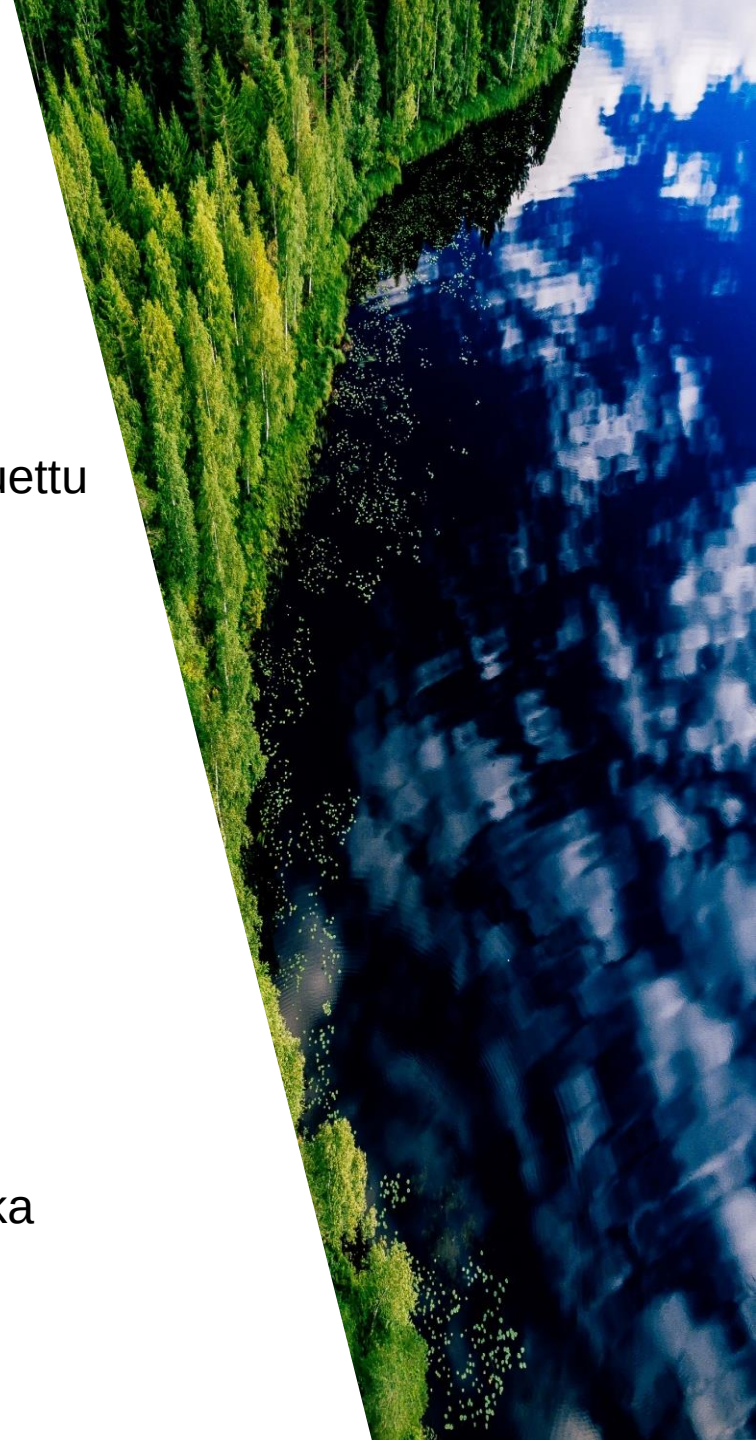

Pakettiautojen hankintatuki

2 000–6 000 €	2 000 €
Sähkökäyttöinen, 3 eri tukiluokkaa	**Kaasukäyttöinen**

Kuorma-autojen hankintatuki

6 000–50 000 €	2 000–14 000 €
Sähkökäyttöinen, 7 eri tukiluokkaa	**Kaasukäyttöinen: CNG-käyttöinen** 2 000–6 000 €, 3 eri tukiluokkaa; **LNG-käyttöinen** 14 000 €

von hankinnan sekä ajoneuvon vaihtoehtoisella käyttövoimalla toimivaksi muuntamisen määräaikaisesta tukemisesta (1.1.2022)

Tausta 3/4

- Yrityksille myönnettävä julkinen tuki voi vääristää EU:n sisämarkkinoiden toimintaa. Julkiset tuet yritystoiminnalle voivat tietyissä tapauksissa kuitenkin olla sisämarkkinoille soveltuvia. Käytännössä **tukiohjelman tulee perustua johonkin EU:n valtiontukilainsäädäntöön.**
- Voimassa olevan lain mukaan ajoneuvojen hankintatukia myönnetään **yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan perusteella (ympäristönsuojelu).**
- **Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen muutokset edellyttävät muutoksia kansalliseen lakiin 1.1.2024 alkaen.** Muussa tapauksessa tuet ovat laitonta valtiontukea, jota ei voi myöntää tai jos näin toimitaan, ne tulee periä takaisin.

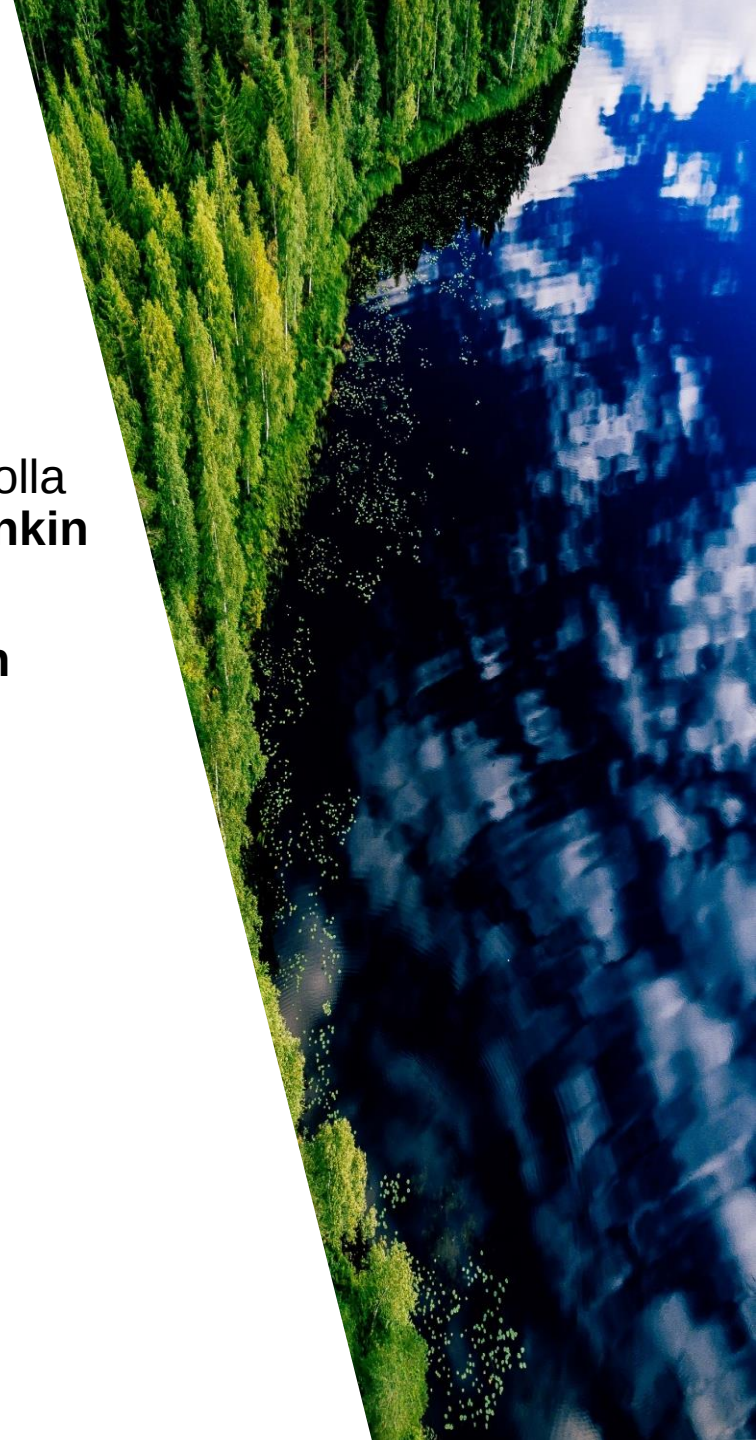

Tausta 4/4

- Hallitusohjelman mukaan hallitus **jatkaa arjen kustannuksia lisäämättömiä toimia liikenteen päästöjen vähentämiseksi**, kuten (…) **käyttövoimamuutoksen helpottamista erityisesti raskaassa liikenteessä**.
- **Eduskunta edellytti lausumassa** (EV 147/2022), että **vedyn edistämiseen yhtenä liikenteen käyttövoimana** etsitään jatkossa toimivia ja tehokkaita ohjauskeinoja sekä kansallisesti että EU-tasolla.
- Hallitusohjelman mukaan **Suomi tähtää 10 prosentin osuuteen EU:n puhtaan vedyn tuotannosta ja vähintään samaan osuuteen vedyn jatkokäytöstä.**

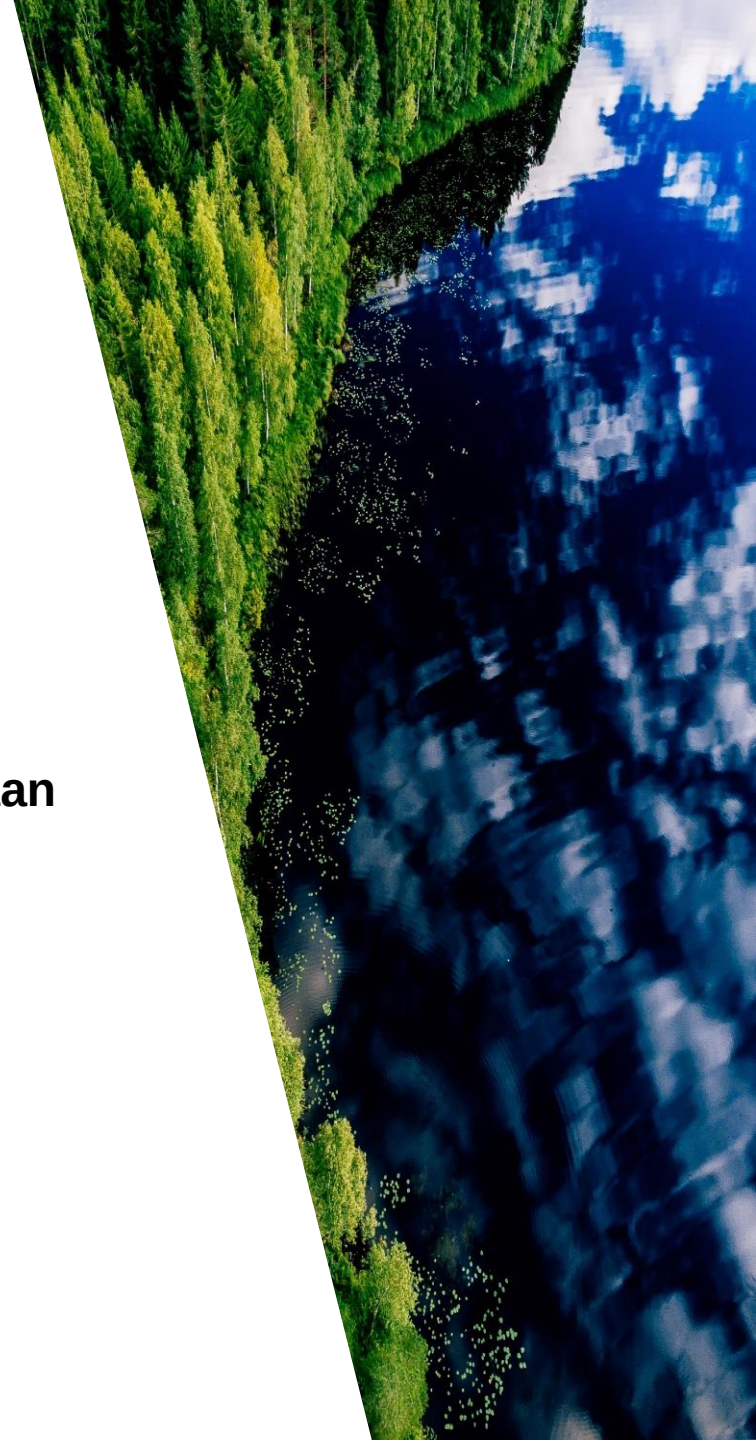

Muutoslain keskeinen sisältö 1/2

- Esityksellä muutettaisiin hankinta- ja muuntotukilakia **vastaamaan EU:n valtiontukilainsäädännön muutoksia**.
- Jatkossa **sähkökäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintatukia** myönnettäisiin **yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen uuden 36 b artiklan nojalla** (Investointituki puhtaiden tai päästöttömien kulkuvälineiden hankintaan ja kulkuvälineiden jälkiasennuksiin).
  - Voimassa olevan lain mukaisia **tukia myönnetään yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen 36 artiklan nojalla** (ympäristönsuojelu).
- Yleinen ryhmäpoikkeusasetus **ei jatkossa mahdollista kaasukäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen tukemista**. Siten tukia myönnettäisiin **nk. de minimis –asetuksen nojalla**.
  - Yrityskohtainen tuen kokonaismäärä ei saisi olla yli 200 000 euroa kolmen verovuoden aikana.
  - **Tukea ei saisi käyttää maanteiden tavarakuljetuksiin tarkoitettujen ajoneuvojen hankintaan.**

Muutoslain keskeinen sisältö 2/2

- Lakiin ehdotetaan lisättäväksi **vetykäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen tukikategoria**.
  - Tukisummat porrastettaisiin ajoneuvojen koon mukaan sähkökäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen hankintatukia vastaavalla tavalla.
  - Tuet myönnettäisiin **yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen uuden 36 b artiklan** nojalla.
- Lakia yksinkertaistettaisiin mm. kumoamalla **täyssähköautoja ja henkilöautojen muuntotukia koskeva sääntely**, sillä niiden hakuaika on päättynyt vuoden 2022 lopussa eikä niihin ole osoitettu lisää määrärahaa.
- **Muutosten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2024**.

Muita huomioita

- Ehdotus on tarkoitus käsitellä **vuoden 2023 toisen lisätalousarvion yhteydessä.**
  - **Ehdotuksella ei olisi valtion menoja lisääviä vaikutuksia.**
  - Vetykäyttöisiä ajoneuvoja voitaisiin tukea vuoden 2023 talousarviopäätösten puitteissa momentin (31.20.51, avustukset liikenteen ja viestinnän palveluihin) päätösosan käyttösuunnitelman muutoksella.
- Traficom julkaisi kesäkuussa 2023 **seurantatutkimuksen täyssähköautojen hankintatukien vaikuttavuudesta** vuosina 2018 -22 (Traficomin tutkimuksia ja selvityksiä 10/2023). Traficom on lisäksi tilannut selvityksen vaihtoehtoisilla käyttövoimilla toimivien **kuorma- ja pakettiautojen hankintatukien** vaikutuksista.

Mitä seuraavaksi?

- Komissio julkaisi **toisen luonnosversion de minimis-asetuksesta kesäkuussa 2023.**
- **Lopullisten de minimis-asetuksen muutosten tultua julkaistuksi tukiohjelmaa arvioidaan kaasukäyttöisten paketti- ja kuorma-autojen tukien osalta**.
  - Tämä olisi perusteltua, jotta kansallista tukiohjelmaa ei tarpeettomasti rajoitettaisi.
  - Liikenne- ja viestintäministeriö on 15.8.2023 käynnistänyt aiheesta säädöshankkeen (Hanketunnus: LVM036:00/2023).

Kiitos!

lvm.fi Twitter: @lvmfi
Emmi Simonen, emmi.simonen@gov.fi
+358 29 534 2108

Sara Vänttinen, sara.vanttinen@gov.fi
+358 50 4730 27

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ